

* * *

УДК 168

Москалик Г.
кандидат філософських наук (Україна, Кременчук),
gileya.org.ua@gmail.com

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ПРАВОВИЙ СУПРОВІД

Аналізується специфіка освіти дорослих; підкреслюється, що її успішної реалізації потрібні: 1) інформаційний супровід та 2) належне правове забезпечення; важливо, щоб технологічні засоби такої освіти були чітко орієнтовані на конкретні запити суб'єктів освітніх послуг і мали належне правове забезпечення. Сьогодні в українському суспільстві є передумови для формування концептуальної моделі та практичної реалізації філософії безперервної освіти та освіти дорослих. Це має бути закріплено на державному рівні в нормативно-правових документах і реалізовується в практиці взаємин усіх суб'єктів національної системи безперервної освіти.

Ключові слова: людина, освіта, безперервна освіта, освіта дорослих.

Однією з провідних перспектив сучасної освіти дорослих, що вможливується завдяки новітнім інформаційним технологіям, є дистанційне навчання, яке здатне значно розширювати вільний доступ до навчання значній кількості працюючого населення в нашій країні. “Застосування інноваційних технологій у сфері освіти дорослих можливе, передусім, за допомогою дистанційного навчання, із використанням комп'ютерної інформаційної техніки. Сфера освіти дорослих не може ефективно функціонувати й розвиватися без сучасного інформаційного забезпечення, що передбачає створення відповідних баз даних, забезпечення сучасною технікою інформаційних потоків, використання комп'ютерних технологій, обов'язково включаючи Інтернет” [1, с. 19]. Окрім того, всі використовувані інформаційно-комунікаційні технології, в тому числі інтерактивне та дистанційне навчання, мають бути гармонійно інтегровані в цілісний процес навчання впродовж життя кожного спеціаліста. “Система дистанційного навчання зможе дати необхідний соціальний та економічний ефект при умові, якщо створювані й впроваджені інформаційні технології стануть не стороннім елементом у традиційній системі професійного навчання, а будуть природно інтегровані в ній” [2, с. 108]. Інформаційно-комунікаційні технології, таким чином, мають стати невід'ємним, структурним та системотворчим елементом інноваційно-технологічного середовища реальної практики національної безперервної освіти та освіти дорослих.

Саме сфера реальної практичної реалізації національної доктрини та світоглядно-філософської орієнтації на всебічний розвиток безперервної освіти та освіти дорослих вимагає сьогодні від української освітянської спільноти докладати якомога більше зусиль для підняття інформаційної культури українців. “Для практичної реалізації концепції випереджальної освіти та освіти дорослих особливу увагу необхідно приділити інформатизації суспільства. Сьогодні потрібно інтенсивно розвивати сферу нових інформаційних технологій – саме вони стануть платформою для реалізації ідеї освіти дорослих” [3, с. 213]. Чим більше громадян нашої держави буде охоплено інформаційно-комунікативною сферою професійної спрямованості, тим активніше буде впроваджуватися в масову свідомість ідеологія безперервної

освіти, що, зрештою, тягнутиме за собою динамічний розвиток сфери освіти дорослих.

Важливо також, щоб технологічні засоби освіти дорослих чітко орієнтувалися на конкретні запити суб'єктів отримання таких освітніх послуг. Ці запити зазвичай формуються на основі затребуваних в тій чи іншій професійній сфері особистісно-фахових компетентностей. “Зміст навчальних матеріалів необхідно вибудовувати навколо основних видів діяльності дорослих, що навчаються. В основі організації освітніх процесів мають бути враховані особливості професійної діяльності осіб, що навчаються. Організація процесу навчання має бути побудована на рефлексії дорослими, що навчаються, результатів власної діяльності” [4, с. 5]. При врахуванні основних компетентнісних особистісних і професійних потреб дорослого населення України технологічне забезпечення освіти дорослих, з нашої точки зору, буде важливою основою формування теоретичної моделі та реальної практики філософії безперервної освіти і освіти дорослих.

Зрештою, надзвичайно важливим аспектом проблеми формування національної парадигми і теоретичної моделі безперервної освіти є дослідження сучасного стану та проблем удосконалення правового супроводу освіти дорослих. Сьогодні надзвичайно необхідно є створення і розвиток законодавчо-нормативної бази освіти дорослих. “Необхідно розробити і прийняти закон України про освіту дорослих, який би передбачав: інституціоналізацію освіти дорослих як самостійної і провідної сфери розвитку всієї освіти в країні; економічне забезпечення створення, функціонування та розвитку освіти дорослих за рахунок виділення коштів державного бюджету, підприємств, суспільних фондів та організацій, служби зайнятості; економіко-правове забезпечення діяльності навчальних закладів сфери освіти дорослих; юридичні, соціальні, економічні аспекти процесу навчання дорослих (оплата, кредити, права й обов'язки учасників процесу навчання, стандарти, економічні й соціальні результати тощо); узгодженість з іншими законодавчими актами України, а також із законами інших країн у галузі освіти дорослих. Дію цього закону треба забезпечити прийняттям ряду підзаконних актів” [5, с. 12]. Нормативно-правове забезпечення функціонування національної системи безперервної освіти та освіти дорослих є необхідним базисом формування теоретичної моделі та реальної практики даних освітніх сегментів, без якого неможливо собі уявити поступальний розвиток такої важливої сфери національно-суспільного життя, як освіта.

Необхідно зазначити, що українське законодавство в сфері освіти дорослих фактично стало трансляцією нормативно-правової традиції, сформованої в колишньому СРСР щодо сфери підвищення кваліфікації і перепідготовки спеціалістів, що, звичайно, не відповідає вимогам нової інформаційної доби. “На сьогодні питання організації та здійснення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників на виробництві регулюються Кодексом законів про працю України, Цивільним кодексом України, законами України “Про освіту”, “Про професійно-технічну освіту”, “Про вищу освіту”, Указом Президента України “Про основні напрями розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року” від 03.08.1999 № 958/99, постано-

вою Кабінету Міністрів України “Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва” від 28.06.1997 № 695, “Положенням про професійне навчання кадрів на виробництві”, затвердженим наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерством освіти і науки України від 26.03.2001 № 127/151, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 06.04.2001 за № 315/5506” [6, с. 198]. Проте перелічені нормативно-правові акти не враховують усіх особливостей підвищення професійного рівня працюючих громадян, не передбачають заходів щодо його стимулювання. Все це надзвичайно актуалізує розробку нового нормативно-правового базису національної концепції розвитку освіти дорослих.

Досвід країн, в яких сучасні системи освіти дорослих функціонують вже декілька останніх десятиліть, засвідчує необхідність на етапі формування теоретичної моделі безперервної освіти та на початку реалізаційних дій щодо впровадження на практиці освіти дорослих мати нормативно-правову основу цих процесів. “Більшість розвинутих країн світу мають законодавче забезпечення освіти дорослих у тому чи іншому вигляді (Закон про освіту дорослих (Норвегія), спеціальний розділ про освіту дорослих у загальнонаціональному Законі про освіту (Швеція, Франція), Закон, що регулює окремі аспекти на напрямки освіти дорослих (Німеччина, Велика Британія)), яке охоплює найбільш важливі напрямки, а саме: забезпечення державних гарантій доступності якісної освіти впродовж життя; розробку механізмів стимулювання дорослих до навчання; удосконалення системи управління та фінансування освіти дорослих. Підготовку національних законодавчих актів щодо освіти дорослих можна розглядати як свідчення дійсної уваги держави до проблеми підвищення якості та доступності освіти для всіх груп населення. Особливий предмет законодавчо правового регулювання становить управління розвитком освіти дорослих як складним, багатомірним соціальним об’єктом, який постійно змінюється” [7, с. 56]. Управління розвитком освіти дорослих у країнах розвинутої демократії ґрунтується на таких підходах: децентралізація (чітке розподілення компетенцій та повноважень суб’єктів по управлінській вертикалі); автономність освітніх закладів; демократизм; державно-громадський характер. Всі ці політико-правові та соціально-громадські характеристики сучасної освіти дорослих мають обов’язково бути закріплені в національному законодавстві.

В умовах українського трансформаційного суспільства і держави можна використати сценарій реформаційних змін застарілих форм підвищення кваліфікації, при цьому нормативно визначивши етапи переходу до нових інноваційно-орієнтованих стандартів національної системи освіти дорослих. “Вдосконалення правового регулювання підвищення кваліфікації та перепідготовки перш за все вимагає досягнення максимально ефективного нормативно-правового забезпечення. На нашу думку, означене можливе шляхом проведення роботи у напрямку систематизації та кодифікації норм, що регулюють порядок проходження перепідготовки та підвищення кваліфікації” [8, с. 203]. Питання кодифікації норм щодо сфери освіти дорослих є дуже гострим для

нашого суспільства і держави, адже протягом двадцяти років незалежності чомусь не знайшлося ні політичної, ні освітянсько-професійної волі на вироблення законодавчого підґрунтя для реально-практичних реформ в цій галузі освіти.

Правознавці в галузі освіти, провідні освітяни та керівники навчальних закладів, науково-педагогічний склад інститутів післядипломної освіти тощо регулярно проводять конференції, наради, семінари, обґрунтовуючи необхідність термінової нормативно-правової кодифікації відносин, що вже склалися в даній сфері, а також відносин, зорієнтованих на її подальший інноваційно-технологічний та адміністративно-управлінський розвиток. “На засіданні секції післядипломної освіти підсумкової колегії Міністерства освіти й науки України 22 лютого 2006 року, в якому взяли участь керівники відомих закладів післядипломної освіти, був запропонований для обговорення проект Закону України “Про післядипломну освіту”, який так і до цього часу не прийнятий. Прийняття нормативно-правового акта, що регулює проблемні питання післядипломної освіти, як складової системи освіти України та як необхідної передумови безперервної освіти є обов’язковим” [9, с. 35]. Отже, сьогодні очевидно є необхідність створення перспективно-орієнтованої, демократично-громадянської нормативно-правової бази для формування теоретичної моделі і подальшого розвитку реальної практики філософії безперервної освіти та освіти дорослих в Україні.

Сучасний незадовільний стан та потреба нагального вдосконалення правового супроводу освіти дорослих є одним з комплексу факторів, що не дозволяють на загальнодержавному та громадсько-суспільному рівні виробити доктринальні засади подальшого реформування і розвитку національної системи освіти дорослих. “Україна нині потребує комплексної національної стратегічної концепції в галузі освіти, що орієнтуватиме державу на пріоритетний розвиток освітньої політики, головною ідеєю якої є розвиток освіти за принципом безперервності, що передбачає постійне поповнення та оновлення знань людини, її духовне вдосконалення від раннього дитинства до старості” [10, с. 11]. Таким чином, сьогодні в українському суспільстві складаються всі передумови для глибокого усвідомлення необхідності формування концептуально-теоретичної моделі та практичної реалізації філософії безперервної освіти та освіти дорослих, що має бути закріплено на державно-громадському рівні в нормативно-правових документах та реалізовуватися в практиці взаємовідносин всіх суб’єктів національної системи безперервної освіти.

Отже, розглянувши різні аспекти проблеми формування теоретичної моделі та реальної практики філософії безперервної освіти та освіти дорослих в сучасних інформаційно-цивілізаційних умовах, доведено необхідність для сучасного компетентного фахівця насамперед навчитись вчитись, опанувати нові масиви інформації та створювати нові знання-особистісні якості. Так російський вчений-педагог О. М. Новіков, характеризуючи нову освіту, пише, що вона “повинна навчити людину класифікувати і перекласифікувати інформацію, оцінювати її, змінювати категорії при необхідності руху від конкретного до абстрактного і навпаки, розглядати проблему з нової позиції: як навчити самого

себе. Неграмотною людиною завтрашнього дня буде не той, хто не вміє читати, а той, хто “не навчився вчитися”. Індивідуум завтрашнього дня буде мати справу з ще більш жорсткими змінами, ніж ми сьогодні. Для освіти задача зрозуміла: її прямим обов’язком повинно стати підвищення спроможності справлятися з тією швидкістю, з якою вона може пристосуватися до реальних змін. І чим більша швидкість змін, тим більше уваги повинно бути присвячене розпізнаванню образів майбутніх подій” [11, с. 40]. Таким чином, розглянувши потребу та проблему побудови моделі безперервної освіти та освіти дорослих в умовах інтенсифікації та прискорення інформаційно-комунікативних процесів в нашій країні і в світі, дослідивши організаційно-інституціональний, інноваційно-технологічний та політико-правовий аспект даного питання, можемо зробити низку взаємопов’язаних висновків.

По-перше, здійснивши критичний аналіз системи підвищення кваліфікації (перекваліфікації) традиційної для системи освіти колишнього СРСР, багато характерних ознак якої залишилися у спадок сучасній Україні, відзначено, що, не зважаючи на розгалужену інституційну базу, колишня система діяла на принципах екстенсивного розвитку, що зрештою призвело до її занепаду за умов розвитку нових ринкових відносин в соціально-економічній сфері та нових компетентнісних вимог до спеціалістів в інноваційно-виробничій галузі. Це зумовило необхідність формування нової теоретичної моделі та реальної практики філософії безперервної освіти та освіти дорослих, закладаючи основи яких доцільно, з нашої точки зору, використати різноманітний успішний досвід розвинених країн світу, де на національному та міжнародному (ЮНЕСКО, ЄАОД тощо) рівнях вже тривалий час утверджуються ідеали і принципи безперервної освіти. Освіта ж дорослих в сучасному світі є системотворчим елементом будь-якої національної економіки, а також невід’ємною сферою професійної самореалізації та компетентнісного самовдосконалення кожного кваліфікованого фахівця, що прагне досягати професійно-особистісного успіху в сучасному інформаційному світі.

По-друге, обґрунтувавши потребу побудови моделі безперервної освіти та освіти дорослих в умовах інтенсифікації та прискорення інформаційно-комунікативних процесів, доведено значний евристично-методологічний та мотиваційно-інноваційний потенціал освіти дорослих щодо сприяння розвитку та підвищення рівня інформаційної культури широких мас населення. Насамперед це зумовлено тим, що доросла людина більш цілеспрямовано ставиться до отримання та обробки інформаційних матеріалів, необхідних їй для особистісного розвитку або компетентнісно-фахового вдосконалення. Враховуючи це, безперервна освіта та освіта дорослих визначаються сьогодні як одні з системотворчих елементів функціонування інформаційного суспільства та феноменів, що дозволяють адекватно адаптуватися людині до викликів новітнього інформаційно-цивілізаційного середовища.

По-третє, проаналізувавши визначеність змісту та напрямів розвитку освіти дорослих потребами практики – розвитком інформаційно-комунікативного суспільства, визначено амбівалентний характер впливів інформаційного та професійно-освітнього середовища. З одного

боку, сучасний інформаційний світ тисне на людину, ставлячи перед нею все нові й нові особистісні і професійні виклики, а з іншого – саме інформаційно-інноваційні технології надають нові можливості освітньо-професійного самовдосконалення, що значно розширює можливості змістовно-формальної диверсифікації освіти дорослих. Враховуючи це, концептуально-теоретична модель та реальна практика філософії безперервної освіти та освіти дорослих в сучасних українських умовах має ґрунтуватися на використанні всього доступного комплексу застосування інформаційних та інноваційно-технологічних засобів навчання та підвищення кваліфікації, що є необхідною умовою відповіді на виклики швидкого розвитку інформаційно-комунікативного суспільства.

По-четверте, довівши необхідність створення мережі навчальних закладів для реалізації освіти дорослих, виділено декілька специфічних для сучасної України аспектів цього процесу. Насамперед, обґрунтовано можливість використання розгалуженої системи інститутів підвищення кваліфікації, що залишилася у спадок від колишнього СРСР, за умов її інноваційно-змістовної трансформації та демократизаційної реорганізації. Іншим важливим аспектом даної проблеми є підготовка достатньої кількості висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, викладачів, тренерів та організаційно-адміністративного персоналу, які б змогли забезпечити в повній мірі функціонування високоефективної, диверсифікованої і поліморфної системи національної мережі закладів для реалізації освіти дорослих.

По-п’яте, підкресливши необхідність перманентної розробки та впровадження технологій освіти дорослих, визначено основні напрями та характеристики цього процесу, необхідні для реалізації компетентнісного підходу в рамках національної концептуальної моделі освіти дорослих. Насамперед необхідно відмітити необхідність всебічного впровадження інформаційно-комунікативних технологій в даний сегмент освіти, що активізуватиме такі необхідні його характеристики, як інтерактивність та дистанційність. Окрім того, широке використання можливостей інформаційних технологій в освіті дорослих значно підвищить загальну інформаційну культуру українського населення, що, в свою чергу, теж сприятиме популяризації освітніх послуг для дорослих. Зрештою, розробка та впровадження технологій освіти дорослих має орієнтуватися на інноваційно-професійний попит спеціалістів у підвищенні власних особистісно-фахових компетентностей.

По-шосте, дослідивши сучасний стан та визначивши потребу удосконалення правового супроводу освіти дорослих, виокремлено як головну проблему відсутності в Україні кодифікованого національного законодавства в сфері освіти дорослих, яке тим чи іншим чином присутнє в освітньо-правовому полі розвинених держав. Сьогодні на всіх рівнях, від науково-викладацьких працівників і споживачів освітніх послуг для дорослих до найвищих освітянських урядових чиновників і законодавців, має гостро ставитися питання про нагальну необхідність чіткої кодифікації нормативно-правових актів, спрямованих на реформування, розвиток та інноваційно-технологічне забезпечення функціонування національної системи безперервної освіти та освіти дорослих. Тільки формування ефективного та цілісного наці-

онального законодавства в сфері безперервної освіти дозволить в Україні сформувати дієву концептуально-теоретичну модель та розвинути практичну реалізацію філософії безперервної освіти та освіти дорослих.

Список використаних джерел

1. Фольварочний І. Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні та країнах Європейського Союзу / Ігор Фольварочний // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. – 2009. – № 2. – С. 14-19.

2. Кубицький С. О. Особливості та підходи до системи дистанційної освіти дорослих / С. О. Кубицький, І. В. Пампуха, В. О. Браун, О. В. Абрамян, О. С. Дем'янюк // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2011. – Випуск 203, частина I. – С. 104-112.

3. Філатова Л. Освіта дорослих – відповідь на виклики ХХІ століття / Лариса Філатова // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – 2010. – Випуск 2. – С. 209-216.

4. Андрущенко Т. К. Особливості навчання дорослих / Т. К. Андрущенко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – Випуск 123. – С. 3-6.

5. Нікітчина С. О. Розвиток системи освіти для дорослих – економічна і соціальна вимога часу / С. О. Нікітчина // Вестник СевНТУ. Серія: Педагогіка. – Севастополь: Севастопольский национальный технический университет, 2008. – Випуск 90. – С. 9-14.

6. Смолярова М. Л. Підвищення професійного рівня працівників: правові проблеми / М. Л. Смолярова // Держава та регіони. Серія: Право. Науково-виробничий журнал. – 2011. – № 1. – С. 198-202.

7. Огієнко О. І. Проблеми та перспективи освіти дорослих у контексті цивілізаційних змін / О. І. Огієнко // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наукових праць. – К. : Видавництво ВД "ЕКМО", 2010. – Випуск 3 в двох частинах (частина II). – С. 53-62.

8. Голікова К. О. До питання підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників в умовах ринкової економіки / К. О. Голікова // Форум права. Науковий журнал. – 2010. – № 4. – С. 202-206. Голікова К. О. До питання підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників в умовах ринкової економіки / К. О. Голікова // Форум права. Науковий журнал. – 2010. – № 4. – С. 202-206.

9. Шаповал Р. В. Сучасні проблеми та перспективи післядипломної освіти в Україні / Роман Шаповал // Європейські перспективи. Науково-практичний журнал. – 2011. – № 1, частина 2. – С. 33-39.

10. Шаповал Р. В. Адміністративно-правове регулювання освітньої діяльності в Україні. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Специальність: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Роман Шаповал. – Харків, 2011. – 33 с.

11. Новиков А. М. Постиндустриальное образование / А. М. Новиков. – М. : Эгвес, 2008. – 136 с.

Moskalik G., кандидат философских наук (Украина, Кременчук), gileya.org.ua@gmail.com

Образование взрослых: информационное и правовое сопровождение

Анализируется специфика образования взрослых; подчеркивается, что для ее успешной реализации нужны: 1) информационное сопровождение и 2) надлежащее правовое обеспечение; важно, чтобы технологические средства такого образования были четко ориентированы на конкретные запросы субъектов образовательных услуг и имели надлежащее правовое обеспечение. Сегодня в украинском обществе есть предпосылки для формирования концептуальной модели и практической реализации философии непрерывного образования и образования взрослых. Это должно быть закреплено на государственном уровне в нормативно-правовых документах и реализовываться в практике взаимоотношений всех субъектов национальной системы непрерывного образования.

Ключевые слова: человек, образование, непрерывное образование, образование взрослых.

Moskalik G., candidate of philosophical sciences (Ukraine, Kremenchuk), gileya.org.ua@gmail.com

Education of adults : informative and legal accompaniment

The specific of education of adults is analysed; it is underlined that her successful realization needed: a 1) informative accompaniment and 2) the proper legal providing; it is important, that technological facilities of such education were clearly oriented to the concrete queries of subjects of educational services and had the proper legal providing. Today in Ukrainian society there are pre-conditions for forming of conceptual model and practical realization of philosophy of continuous education and education of adults. It must be envisaged at state level in normatively-legal documents and realized in practice of mutual relations of all subjects of the national system of continuous education.

Keywords: man, education, continuous education, education of adults.

* * *

УДК 141.7: 316.42: 796.51

Некрасов С.

старший викладач кафедри туризму,
Запорізький національний університет
(Україна, Запоріжжя), bazaluk@ukr.net

ГЕНЕЗА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІОКОМУНІКАЦІЙ ТА КРОС-КУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ І САМОДІЯЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Досліджується проблема самодіяльного туризму, яка є важливою соціально-філософською проблемою, розглядається генеза взаємозв'язку самодіяльного туризму і соціокомунікацій та крос-культурних комунікацій.

Ключові слова: самодіяльний туризм, соціокомунікації, крос-культурні комунікації, інтеграція, цінність.

Соціокомунікації та крос-культурні комунікації відіграють важливу роль у розвитку країн та регіонів, зокрема у формуванні їх демографічних показників та культури. На сьогоднішній час, як і рух капіталів, товарів, технологій, інформації, соціокомунікації та крос-культурні комунікації є однією з основних складових процесів глобалізації. На думку авторасоціокомунікації та крос-культурні комунікації з одного боку впливають на розвиток самодіяльного туризму, з іншого – набувають розвитку завдяки вдосконаленню форм і видів самодіяльного туризму. У статті автор розглядає генезу взаємозв'язку самодіяльного туризму і соціокомунікацій та крос-культурних комунікацій.

Соціокомунікації та крос-культурні комунікації відіграють важливу роль у розвитку країн та регіонів, зокрема у формуванні їх демографічних показників та культури. На сьогоднішній час, як і рух капіталів, товарів, технологій, інформації, соціокомунікації та крос-культурні комунікації є однією з основних складових процесів глобалізації.

Проблему взаємозв'язку самодіяльного туризму з соціокомунікаціями та крос-культурними комунікаціями в Україні досліджували такі фахівці як: В. Воронкова, Н. Кобзар, О. Ляховин, І. Пархоменко, Н. Свентицька В. Соколов, Ю. Штангей та ін. Хочеться зазначити, що ця проблематика не народилась у постмодерному суспільстві, а має багатовікову історію. У витоків дослідження взаємозв'язку туризму з соціокомунікаціями та крос-культурними комунікаціями стояли філософи Древньої Греції. Ще з часів Сократа, Платона і Аристотеля проблема спілкування набула своєї значущості і була покладена в основу філософських роздумів античної філософської школи. Платон та Аристотель розглядали спілкування як вираження соціального інстинкту, що заставляє людей об'єднуватися у спільноту (товариство).